

במחנה

בלחימה

2026 באפריל 1 | ט"ו בניסן ה'תשפ"ו ✕ גיליון 3418 ✕ לי צה"ל ✕ יחידו חיילות

הגדה ישל
פסק

"והיא שעמדה, לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו"

בכל דור ודור המילים הללו שבות ומהדהדות.

כשהרוחות סוערות מתחדדת עוד יותר השאלה, מהיכן עומדים לנו הכוחות?

מהי אותה הבטחה שעמדה לצידנו? מהי אותה "והיא" שעמדה לאבותינו ולנו?

היא שעמדה, זו ההבטחה שניתנה לאברהם, את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך.

היא המחויבות שלנו כלפי הדורות שהיו כאן לפנינו, שהגשימו אלפי שנות כיסופים, שנלחמו, הקריבו ובנו, שפרצו לנו דרך והיו חלוצים.

היא שעמדה, אינה רק הבטחה היסטורית עתיקה. היא קורמת מידי יום עור וגידים, היא לובשת מדים ירוקים, חלוק לבן, אפוד הצלה או בגדי עבודה.

הלוחמת בעמדה **היא שעמדה**, התצפיתנית שענייה לא נעצמות, שומרת ישראל שלא נמה ולא ישנה בהגנה על הגבולות.

גבורת הלוחמים המסתערים **היא שעמדה**, בעודם ניצבים מול אויב, רצים אל האש מבחירה, אל מול פני הסכנה, נוכח כל מחיר ומכאוב, כשמול עיניהם המחלקה, הפלוגה, קדושת המשימה.

נחישותם של הפצועים בגוף ובנפש הנלחמים בעקשנות רבה על ההחלמה, **היא שעמדה**.

מסירותם של תומכי הלחימה, **היא שעמדה**. צוותי הקרקע ואנשי המודיעין, אנשי הטכני בכל המערכים והבורות המבצעיים, אנשי כוח האדם המטפלים באנשים, אנשי התקשוב וכוחות ההצלה והרפואה, הצוותים בבתי החולים שנאבקים על כל פעימת לב, שנלחמים על כל נשימה ונשמה.

המשפחה **היא שעמדה**. כוחם העצום של בני ובנות הווג והילדים, שיודעים היטב שאנחנו הולכים אל השירות התובעני כשאנחנו צריכים, וחוזרים רק כשאנחנו יכולים. זו העוצמה של הבית השותף איתנו בהגנה, ומעניק לנו את השקט, הכוח והרוח להתייצב בחזית, לעמוד במשימה.

הערבות ההדדית **היא שעמדה**. הידיעה הברורה שאף אחד לא נשאר מאחור, אף פצוע, אף חטוף ואף חלל. שהכאב של האחד הוא כאבם של כולם, שגורלנו נקשר זה בזה, ולא יינתק לעולם.

אחדות העם **היא שעמדה**. הפסיפס האנושי שהתייצב גם ללא קריאה מכל קצוות הארץ ומכל גווי החברה. השותפות העמוקה שברגעים כאלו מתעלה מעל לכל מחלוקת, שוברת מחיצות, ומזכירה לנו שאנחנו משפחה.

מתוך העמדה, מעומק השוחה, מהקוקפיט, מחדר המיון, מהחמ"ל העירוני, מהממ"ד והמקלט או מהבית הפרטי, מתחברים כל הדברים לסיפור לאומי, סיפור כל כך ישראלי. אומה מיוחדת בעלת אמונה ועוצמה אדירה, שאין מי שיוכל לעמוד מולה. הרוח הישראלית - **היא שעמדה**.

בזכות מי שהיינו, מי שאנחנו היום, ובזכות מי שעוד נהיה, נמשיך יחד לבנות את הצבא ואת רוח האומה ונוסיף גם בשנה הבאה עוד קומה להבטחה **והיא שעמדה**.

היא שעמדה, זו צדקת דרכנו - האמונה היוקדת שאין לנו ארץ אחרת,

שאנו מגינים על הבית, על החיים עצמם, על הזכות להתקיים כאן

כעם לעולם.

אלוף, דדו בר-כליפא
ראש אגף כח האדם

המפקד והעורך הראשי: צחי בירן מערכת: שירלי הקר
צילום: איתי כהן עיצוב ודפוס: שוהם אורן, חמי כהן
מפקדת יחידת תרבות וכלים חינוכיים: סאל רעות שלום

השבועון של צה"ל
נוסד 1934
גליון מספר 3418

במחנה

בית יצור
לבניין הרוח
והנפש

בשער: לוחמי צוות
אוויר מטייסת
"הפטישים".
צילום: איתי כהן

תם עולים חדשים

קיבוץ גלילות וחילוח בבית הנשיא
חילים עולים חדשים אצל נשיא המדינה בירושלים

עולים חדשים בבית הנשיא פברואר 1987
יש עוד מילים חוץ מסבבה אחי

בדיקת חמץ

בלילה שלפני ליל הסדר, מיד לאחר צאת הכוכבים, בודקים לאור נר אולאור פנס כל מקום ברשותנו שיש חשש שקיים שם חמץ. יש להשתדל לא לדבר מתחילת הברכה ועד לסיום הבדיקה.

ברוך אתה אֱלֹהֵינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בְּעוֹר חָמֵץ.

בסיום הבדיקה יאמר:

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאֶפְא בְּרִשׁוּתִי,
דְחַמְתָּהּ וּדְלָא חַמְתָּהּ,
דְּבַעַרְתָּהּ וּדְלָא בַעַרְתָּהּ,
לְבָטִיל וְלֹהוֹי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

תרגום: כל חמץ ושאר שיש ברשותי, שלא ראיתיו ושלא ביערתיו, ייבטל ויהיה כעפר הארץ.

ביעור חמץ

בבוקר המחרת שורפים את כל החמץ שנמצא בבדיקה כלילה ומקבלים על עצמנו כפינו ובמחשבתנו שבמשך שבעת ימי הפסח אנו מבטלים את החמץ, כלומר - איננו מייחסים לו כל ערך.

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאֶפְא בְּרִשׁוּתִי,
דְחַמְתָּהּ וּדְלָא חַמְתָּהּ,
דְּבַעַרְתָּהּ וּדְלָא בַעַרְתָּהּ,
לְבָטִיל וְלֹהוֹי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

תרגום: כל חמץ ושאר שיש ברשותי, שראיתיו ושלא ראיתיו, שביערתי ושלא ביערתיו, ייבטל ויהיה כעפר הארץ.

קערת הסדר

זרוע	חרוסת
ביצה	כרפס
מרור	חזרת

סימני הסדר

וְרַחֵץ נוטלים ידיים (בלא ברכה)	קִדְּשׁ עורך הסדר מקדש על היין וזוהי הכוס הראשונה
יַחֵץ בוצעים את המצה האמצעית לשניים ומצפינים (מחביאים) את החלק הגדול לאפיקומן	כֶּרֶפֶס אוכלים ירק טבול במי מלח
רְחַצְהָ נוטלים ידיים לפני הסעודה (מברכים "על נטילת ידיים")	מִגִּיד מספרים את סיפור יציאת מצרים על פי נוסח ההגדה, ולאחר מכן שותים כוס שנייה
מִצָּה מברכים "על אכילת מצה" ואוכלים מצה	מוֹצִיא מברכים "המוציא לחם מן הארץ"
כוֹרֵךְ אוכלים מצה ומרור יחד, טבולים בחרוסת, כפי שנהגו בבית המקדש	מְרוֹר מברכים "על אכילת מרור" ואוכלים מרור טבול בחרוסת
עוֹרֵף אוכלים סעודת חג	שְׁלַחן
בְּרַךְ מברכים ברכת המזון ובסיומה שותים כוס שלישית	צְפוֹן בסיום הסעודה אוכלים מן האפיקומן שהוצפן
נִרְצָה מבקשים שהמצוות והתפילות של ליל הסדר יתקבלו לפני הקדוש ברוך הוא	הִלֵּל אומרים מזמורי הלל ובסופם שותים כוס רביעית

ניתן לשיר את סימני הסדר במנגינות מסורתיות או במנגינת המנון המדינה.

צאת ישראל.
צילום: איתי כהן

מה נשתנה?

אז: הכשרת חפיקי סירות של הפל"ם

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

היום: יחידת סנפיר בפטרול בים התיכון

צילום: איתי כהן

קִדְשׁ

מכסים את קערת הסדר והמצות. מווגים לכל אחד מהמשתתפים כוס מיץ ענבים, בשיעור של כחצי כוס חד"פ רגילה.

זוהי הכוס הראשונה מתוך ארבע הכוסות של ליל הסדר.

אוחזים בכוס ביד ימין, מקשיבים לקידוש של עורך הסדר או אומרים זאת איתו בלחש.

בשבת מתחילים כאן:

ויהי-ערב ויהי-בקר יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל-מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את-יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל-מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

ביום חול מתחילים כאן:

סברי מרנן ורבנן ורבתי. ברוך אתה אדני, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן. ברוך אתה אדני, אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל-עם ורוממנו מכל-לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו אדני אלהינו באהבה (בשבת: שְׁתוֹת לְמִנוּחָה ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חג המצות הזה, זמן חרותנו (בשבת: בְּאֶהְבָּה) מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים.

כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (בשבת: וְשִׁבְתָּ) ומועדי קדשך (בשבת: בְּאֶהְבָּה וּבְרִצּוֹ) בשמחה ובששון הנחלתנו.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי מִקְדָּשׁ

(בשבת: הַשְּׁבֵת ו)

יִשְׂרָאֵל

וְהַזְּמַנִּים.

במוצאי שבת מוסיפים:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש. ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול. בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת, הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי הַמְּבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל.

בברכת 'שהחיינו' מכוונים על כל מצוות הלילה:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחֵיְנֵנו וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה.

אחרי שעורך הסדר מסיים את הקידוש, כולם יושבים בהסבה (נשענים על צד שמאל) ושותים מכוס הקידוש שלהם.

וְיַחַץ

נוטלים ידיים בלי ברכה.

כֶּרֶפֶס

טובלים ירק (סלרי/תפוח אדמה) במי מלח או בחומץ. כשהירקות הללו אינם בנמצא, ניתן לטבול ירקות אחרים מלבד אלו שראויים למרוו. בעת הברכה על הכרפס יש לכוון לפטור גם את המרוו שנאכל מאוחר יותר.

אין צורך לאכול בהסבה.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה.

יַחַץ

בקערת הסדר מונחות שלוש מצות. חוצים את המצה האמצעית לשני חלקים.

את החלק הקטן מניחים חזרה בין שתי המצות השלמות, ואת החלק הגדול מחביאים עד לסוף הסדר לטובת האפיקומן.

מִגִּיד

חלק זה הוא החלק העיקרי של הלילה, בו מספרים את סיפור יציאת מצרים. ראוי לקרוא בלחש את ההגדה יחד עם הקורא, ולכוון לצאת ידי חובת סיפור יציאת מצרים.

מגלים את המצות ומגביהים את הקערה.

יש שנוהגים להקדים:

בְּבִהִילוֹ יִצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם.

צילום: איתי כהן

רשע עלי חמינאי

תמונה באדיבות ויקיפדיה
לשעבר המנהיג העליון שנ איראן
חוסל במכת הפתיחה של מבצע
"שאגת הארי"

הא לחמא עניא

הא לחמא עניא די אכלו
אכהתנא בארעא דמצרים.
תרגום: שאכלו אבותינו בארץ מצרים.

פל דכפין ייתי וייכל, פל
דצריך ייתי ויפסח.
תרגום: כל הרעב יבוא ויאכל, כל הנצרך
יבוא ויחוג את הפסח.

השתא הקא, לשנה הבאה
בארעא דישראל.
תרגום: השנה כאן (בגלות), לשנה הבאה
בארץ ישראל.

השתא עבדי, לשנה הבאה
בני חורין.
תרגום: השנה עבדים, לשנה הבאה בני
חורין.

מה נשתנה

מסירים את הקערה מהשולחן. מוזגים כוס
שנייה. הצעיר ביותר שואל:

מה נשתנה הלילה הזה
מפל הלילות? שבכל
הלילות אנו אוכלין חמץ
ומצה, הלילה הזה - פלו
מצה. שבכל הלילות אנו
אוכלין שאר ירקות -
הלילה הזה (פלו) מרור.
שבכל הלילות אין אנו
מטבילין אפילו פעם אחת
- הלילה הזה שתי פעמים.
שבכל הלילות אנו אוכלין
בין יושבין ובין מסבין -
הלילה הזה פלנו מסבין.

עבדים היינו

מורידים את הכיסוי מהקערה או מחזירים
אותה לשולחן ומשאירים את המצות
גלויות

עבדים היינו לפרעה
במצרים,
ויוציאנו ה' אלהינו משם
ביד חזקה ובזרע נטויה.
ואלו לא הוציא הקדוש
ברוך הוא את אבותינו
ממצרים, הרי אנו ובנינו
ובני בנינו משעבדים היינו
לפרעה במצרים. ואפילו
פלנו חכמים פלנו נבונים
פלנו זקנים פלנו יודעים
את התורה מצוה עלינו
לספר ביציאת מצרים.
וכל המרבה לספר ביציאת
מצרים הרי זה משבח.

מעשה

מעשה ברבי אליעזר ורבי
יהושע ורבי אלעזר בן-
עזריה ורבי עקיבא ורבי
טרפון שהיו מסבין בבני-
ברק והיו מספרים ביציאת
מצרים כל-אותו הלילה,
עד שבאו תלמידיהם ואמרו
להם רבותינו הגיע זמן
קריאת שמע של שחרית.
אמר רבי אלעזר בן-עזריה
הרי אני כבן שבועים שנה
ולא זכיתי שתאמר יציאת
מצרים בלילות עד שדרשה
בן זומא, שנאמר,
למען תזכר את יום צאתך
מארץ מצרים כל ימי חייך.
ימי חייך הימים. כל ימי
חייך הלילות. וחכמים
אומרים ימי חייך העולם
הזה. כל ימי חייך להביא
לימות המשיח:

צילום: איתי כהן

חיילים חוגגים פסח בעזה
באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון
צילום: אברהם ורד, במחנה

כנגד ארבעה בנינים

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא.

כנגד ארבעה בנינים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר?

מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח: אין מסטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר?

מה העבודה הזאת לכם. לכם - ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הקלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו: "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". לי ולאילו. אלו היה שם, לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר?

מה זאת. ואמרת אליו "בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים".

ושאינו יודע לשאול

- את פתח לו, שנאמר, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים.

שאינו יודע לשאול

צילום: איתי כהן
כמה ימי מינואים
עשית מאז 7.10.23?

יכול מראש חודש

יכול מראש חודש? תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מפעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה - בעבור זה לא אמרתי, אלא בפעם שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

מתחילה

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, שנאמר:

ויאמר יהושע אל-כל-העם, כה אמר ה' אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ועבדו אלהים אחרים.

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל-ארץ כנען, וארבה את-זרעו ואתן-לו את-יצחק. ואתן ליצחק את-יעקב ואת-עשו, ואתן לעשו את-הר שער לרשת א ותו, ויעקב וקניו ירדו מצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא.

שהקדוש ברוך הוא חשב את-הקץ. לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בקרית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם, ידע תדע כי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את-הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואתרייכו יצאו ברקש גדול.

והיא שעמדה

מכסים את המצות ומגביהים את הכוס.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

מה נשתנה?

אז: אם מטוס המוסקוטו נס ב-600 קמ"ש תוך כמה זמן הוא יגיע לאיראן?

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת

היום: אם מטוס האדיר נס 1200 קמ"ש, תוך כמה זמן הוא יגיע לאיראן?

צילום: עמית אגרונוב, ביטאון חיל האוויר

צילום: איתי כהן

מה נשתנה?

אז: שק"ם נייד מגיע לחיילים בשטח

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, צילום: ראובן, במחנה

היום: כוורת. בואו, יש מזגן

צילום: דובר צה"ל

צא ולמד

מניחים את הכוס ומגלים את המצות.

מה בקש לכו הארמי לעשות ליעקב אבינו: שפרעה לא גזר אלא על הזקרים, ולכו בקש לעקר את הכל. שְׁנַאֲמַר:

**אַרְמִי אֶבֶד אָבִי, וַיֵּרֶד
מִצְרַיִם וַיִּגְדַּל שָׁם בְּמַתִּי
מַעַט, וַיְהִי-שָׁם לְגוֹי גָדוֹל
עֲצוּם וָרֹב.**

וַיֵּרֶד מִצְרַיִם - אָנוּס עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגְדַּל שָׁם. מִלְמַד שְׁלֹא יֵרֶד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לְגוֹר שָׁם. שְׁנַאֲמַר: וַיֵּאמְרוּ אֶל-פְּרֹעֶה, לְגוֹר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, כִּי אִין מִרְעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ. כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יִשְׁבוּנָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן.

בְּמַתִּי מַעַט. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: בְּשִׁבְעִים וּכְפֹשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִם, וְעַתָּה שְׁמַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב.

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי. מִלְמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִצְּנִינִים שָׁם. גָּדוֹל עֲצוּם - כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם.

וָרֹב. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: רִבְכָּה כָּצְמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף, וַתְּרַבֵּי וַתִּגְדְּלֵי וַתְּבֹאֵי בַעֲדֵי עַדְיִים, שְׂדֵים נִכְנּוּ וַשְׁעָרָה צָמְחָה, וְאֵת עָרֶם וְעָרְיָה. וַאֲעֹבֵר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶה מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָה.

**וְאָמַר לְךָ
בְּדַמְיָךְ חַיִּי,
וְאָמַר לְךָ
בְּדַמְיָךְ חַיִּי.**

**וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרַיִם
וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ
עֲבֹדָה קָשָׁה.**

וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרַיִם - כְּמָה שְׁנַאֲמַר: הִבָּה

נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהִיָּה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל שְׁנַאֲנוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ, וְעֵלָה מִן-הָאֶרֶץ.

וַיַּעֲנוּנוּ. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנְתּוּ בְּסִבְלָתָם. וַיָּבֹאוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת-פִּתְּם וְאֶת-רַעְמֵסֶס.

וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ.

**וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-
קִלְנוּ, וַיִּרְא אֶת-עֲנִינּוּ
וְאֶת-עֲמָלְנוּ וְאֶת-לַחֲצֵנוּ.**

וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ - כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַיְהִי בְיָמֵים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאנְחוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֲבֹדָה וַיִּזְעֻקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל-הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה.

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קִלְנוּ. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת-נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אַבְרָהָם, אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב.

וַיִּרְא אֶת-עֲנִינּוּ. זוֹ פְּרִישׁוֹת דְּרָף אֶרֶץ, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים.

וְאֶת-עֲמָלְנוּ. אֵלּוּ הַבְּנִינִים. כְּמָה שְׁנַאֲמַר: כָּל-הַבָּנִים הַיְלִוּד הֵי אֶרֶץ תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל-הַנֶּפֶת תִּחְיֶינּוּ.

וְאֶת-לַחֲצֵנוּ. זֶה הַדְּחָק, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וְגַם-רְאִיתִי אֶת-הַלַּחֲצֵן אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אֹתָם.

**וַיּוֹצֵאנוּ ה'
מִמִּצְרַיִם
בְּיַד חֲזָקָה,
וּבְזֶרַע נְטוּיָה,
וּבְמִרְא גָדֹל,
וּבְאֵתוֹת
וּבְמוֹפְתִים.**

**וַיּוֹצֵאנוּ ה' מִמִּצְרַיִם. לֹא
עַל-יְדֵי מְלָאָךְ, וְלֹא עַל-יְדֵי
שָׂרָף, וְלֹא עַל-יְדֵי שְׁלִיחַ,
אֶלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכַבֹּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ. שְׁנַאֲמַר:**

וְעִבְרַתִּי בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּה, וְהִפִּיתִי כָל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד-בְּהֵמָה, וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי ה'.

**וְעִבְרַתִּי בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם
בְּלִילָה הַזֹּה - אֲנִי וְלֹא
מְלָאָךְ; וְהִפִּיתִי כָל-בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם. אֲנִי וְלֹא
שָׂרָף; וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי וְלֹא
הַשְּׁלִיחַ; אֲנִי ה'. אֲנִי הוּא
וְלֹא אֲחֵר.**

בְּיַד חֲזָקָה. זוֹ הַדְּבָר, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: הִנֵּה יַד־יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשָׂדֶךָ, בַּסּוּסִים, בַּחֲמֹרִים, בַּגְּמָלִים, בַּבָּקָר וּבַצֹּאן, דָּבָר כְּבֵד מְאֹד.

וּבְזֶרַע נְטוּיָה. זוֹ הַחֲרֹב, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וַחֲרָבוּ שְׁלוֹפָה בְּנֶדֶוּ, נְטוּיָה עַל-יְרוּשָׁלַיִם.

וּבְמִרְא גָדֹל. זוֹ גְלוּי שְׂכִינָה, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: אוֹ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבוֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מִקְרֹב גוֹי כְּמִסַּת בְּאֵתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמִרְאִים גְּדוֹלִים כָּל־כָּל אֲשֶׁר-עֲשֶׂה לְכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ.

וּבְאֵתוֹת. זֶה הַמְּטָה, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וְאֶת-הַמְּטָה הַזֹּה תִקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה-בּוֹ אֶת-הָאֵתוֹת.

וּבְמוֹפְתִים. זֶה הַדָּם, כְּמָה שְׁנַאֲמַר: וְנִתְּתִי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ-

רישע יהיא סינזואר

תמונה באדיבות ויקיפדיה
לשעבר ראש הזרוע הצבאית של חמאס
נהרג במלחמת "חרבות הברזל"

מה נשתנה?

אז: מעיל דובון מחמם לכם את החורף

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, צילום: אברהם ורד, במחנה

היום: סוכטשכל אתם והווסאח שלכם

צילום: איתי כהן

דינו.

אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דינו.

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את-המן דינו.

אלו האכילנו את-המן ולא נתן לנו את-השבת, דינו.

אלו נתן לנו את-השבת, ולא קרנו לפני הר סיני, דינו.

אלו קרנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את-התורה, דינו.

אלו נתן לנו את-התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דינו.

אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את-בית הבחירה דינו.

דיון

כמה מעלות טובות למקום עלינו!

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דינו.

אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דינו.

אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את-בכוריהם, דינו.

אלו הרג את-בכוריהם ולא נתן לנו את-ממונם, דינו.

אלו נתן לנו את-ממונם ולא קרע לנו את-הים, דינו.

אלו קרע לנו את-הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דינו.

אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים:

דצ"ך עד"ש באח"ב.

רבי יוסי הגלילי אומר:

מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות? במצרים מה הוא אומר? ויאמרו חכמים אל-פרעה, אצבע אלהים הוא. ועל הים מה הוא אומר? וירא ישראל את-היד הגדלה אשר עשה ה' במצרים, ויראו העם את-ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע? עשר מכות. אמור מעתה: במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.

רבי אליעזר אומר:

מנין שקל-מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות? שנאמר: לשלחכם חרון אפו, עברה וועם וצרה, משלחת מלאכי רעים. עברה - אחת, וועם - שתיים, וצרה - שלש. משלחת מלאכי רעים - ארבע. אמור מעתה: במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר:

מנין שקל-מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות? שנאמר: לשלחכם חרון אפו, עברה וועם וצרה, משלחת מלאכי רעים. חרון אפו - אחת, עברה - שתיים, וועם - שלוש, וצרה - ארבע, משלחת מלאכי רעים - חמש. אמור מעתה: במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות.

דם ואיש ותימרות עיפון.

דבר אחר:

- בְּיַד חֲזָקָה - שְׁתִּים,
- וּבְזֶרַע נְטוּיָה - שְׁתִּים,
- וּבִמְרָא גָדֹל - שְׁתִּים,
- וּבְאֵתוֹת - שְׁתִּים,
- וּבִמְפֹתִים - שְׁתִּים.

עשר המכות

נוהגים לטפסף 16 הטפות מגביע היין באמירת מילים אלו:

דם ואש ותימרות עשן - שלוש הטפות. עשר המכות - עשר הטפות. דצ"ך, עד"ש, באח"ב - שלוש הטפות. יש נוהגים לטפסף בעזרת הזרת ויש נוהגים לשפוך

מכוס היין לכלי אחר שממנו לא שותים

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על-המצרים במצרים, ואלו הן:

דם	צפרדע
כנים	ערוב
דבר	שחין
קרד	ארבה
השד	מכת בכורות

שאינו יודע לישאור

צילום: איתי כהן

כמה עוד?

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומקפלת למקום עלינו:

שהוציאנו ממצרים,
ועשה בהם שפטים, ועשה
באלהיהם, וקרג את-
בכוריהם, ונתן לנו את-
ממונם, וקרע לנו את-הים,
והעבירנו בתוכו בחרבה,
ושקע צרנו בתוכו, וספק

צרכנו במדבר ארבעים
שנה, והאכילנו את-המזן,
ונתן לנו את-השבת,
וקרבנו לפני הר סיני, ונתן
לנו את-התורה, והכניסנו
לארץ ישראל, ובנה לנו
את-בית הכפרה לכפר
על-כל-עונותינו.

פסח מצה ומרור

רבו גמליאל היה אומר: כל
שלא אמר שלשה דברים
אלו בפסח, לא יצא ידי
חובתו, ואלו הן: פסח,
מצה, ומרור.

מביטים על הזרוע ואומרים:

פסח שהיו אבותינו אוכלים
בזמן שבית המקדש היה
קיים, על שום מה?

על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על פתי
אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם לבח-
פסח הוא לה', אשר פסח על-בתי בני-
ישראל במצרים בנגפו את-מצרים, ואת
בתינו הציל, ויקד העם וישתחוו.

מראים את המצות למסובים ואומרים:

מצה זו שאנו אוכלים, על
שום מה?

על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו
להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי
המלכים, הקדוש ברוך הוא, ונאלם, שנאמר:
ויאפו את-הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת
מצות, כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים ולא
יכלו להתמהמה, וגם-צדה לא-עשו להם.

מראים את המרור למסובים ואומרים:

מרור זה שאנו אוכלים, על
שום מה?

על שום שמררו המצרים את-חיי אבותינו
במצרים, שנאמר: ומררו את-חיהם בעבדה
קשה, בחמר ובלבנים ובכל-עבדה בשדה את
כל עבדתם אשר-עבדו בהם בפרו.

בְּכָל- דֹּזֵר וְדֹזֵר חַיֵּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת- עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֵׁנָאֵמַר:

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה
עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לא את-אבותינו
בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף אותנו
גאל עמהם, שנאמר: ואותנו הוציא משם,
למען הביא אותנו, לתת לנו את-הארץ אשר
נשבע לאבותינו.

חכם מטוס הלבאי

התמונה באדיבות ויקיפדיה
אמרנו חכם, רק אולי הקדים
את זמנו

צילום: איתי כהן

הללויה

מגביהים את הכוס עד המילה 'הללויה'

לְפִיכֶךָ

אֲנַחְנוּ חֹזְבִים לַהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְתַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת־כָּל־הַנְּסִים הָאֵלֹהִים: הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגְוֵן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֻלָּה. וְנֹאמֵר לְפָנָיו שִׁירָה תְּדַשָּׁה:

הַלְלוּ יְיָ

הַלְלוּ עַבְדֵי ה', הַלְלוּ אֶת־שֵׁם ה'. יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. מִמְזָרְח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מִהַלָּל שֵׁם ה'.

רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם ה', עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כֹה' אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחֵי לְשִׁבְתָּ. הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ. מְקִימֵי מַעְפָּר דָּל, מֵאֲשַׁפֵּת גְּרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים, עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, אִם־הַבְּנִים שִׁמְחָה, הַלְלוּ־יְיָ.

הכם טנק מרכבה

צילום: איתי כהן
גם האדם שמאחורי
הטנק ינצח

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לוֹעֵז: הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁ יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁלֹטֹתֵינוּ:

הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יָסַב לְאַחֹר־הַהָרִים תְּרַקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: מִה לֶךְ הַיָּם כִּי תִגּוֹס הַיַּרְדֵּן תִּסַּב לְאַחֹר־הַהָרִים תְּרַקְדוּ כְּאֵילִים גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: מִלְּפָנָי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנָי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַהִפְכִי הַצּוֹר אָגַם מִיָּם חִלְמֵשׁ לְמַעַיְנֵנוּ מִיָּם:

כוס שניה

למנהג האשכנזים מברכים ברכת בורא פרי הגפן, הספרדים אינם מברכים מגביהים את הכוס עד גאל ישראל.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת־אַבּוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהַגִּיעָנוּ הַלִּילָה הַזֶּה לְאַכְל־בּוֹ מִצָּה וּמְרוֹר.

כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאתָנוּ לְשֵׁלוֹם, שְׂמֵחִים כְּבָנֵי עִירָה וְשֵׁשִׁים פְּעוּדוֹתָהּ. וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דְּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנִגְדָה לֶךְ שִׁיר תְּדַשָּׁה עַל גְּאֻלָּתָנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשָׁנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

שותים את הכוס בהסבת שמאל.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

חייל אופה מצות לפסח באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

הכם כיפת ברזל

צילום: איתי כהן

טיילים נגד טילים.
מי היה מאמין?

צילום: איתי כהן

רחצה

נוטלים את הידיים ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ
מְלֶכֶּ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל
נְטִילַת יָדַיִם.

מוציא מצה

מרימים את שלושת המצות שתי המצות השלמות וחתיכת המצה השבורה ומברכין עליהן:

בְּרוּךְ אַתָּה
ה', אֱלֹהֵינוּ
מְלֶכֶּ הָעוֹלָם,
הַמוֹצֵא לֶחֶם
מִן הָאָרֶץ.

מניחים את המצה התחתונה, ממשיכים לאחוז בשתיים האחרות (כלומר מצה וחצי) ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ
מְלֶכֶּ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל
אֲכִילַת מַצָּה.

עורך הסדר אוכל חצי מצה מהמצה העליונה ואת חצי המצה האמצעית.

את החצי שנותר מהמצה העליונה עורך הסדר מחלק בין שאר המשתתפים ומוסיף לכל אחד מצה שלמה ממצות אחרות שלא היו בקערה.

צריך להשתדל לאכול את המצה בתוך ארבע דקות (ולא יותר מתשע דקות).

אוכלים בהסבה. אם אכל ולא הסב: אם עדיין לא ברך ברכת המזון – צריך לחזור ולאכול חצי מצה בהסבה. אם ברך ברכת המזון ולא אכל שום מצה בהסבה – יטול שוב ידיים, יברך 'המוציא ועל אכילת מצה' ויאכל חצי מצה בהסבה.

מרור

לוקחים מרור (עלה חסה גדול) מוסיפים חרוסת (לא יותר מדי! שהמרירות עדיין תורגש) מברכים ואוכלים מבלי להסב:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ
מְלֶכֶּ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל
אֲכִילַת מְרוֹר.

כורך

עורך הסדר לוקח חצי מצה מהמצה התחתונה (שהייתה בקערת הסדר ועדיין נותרה שלמה), ומחלק לכל אחד משאר המשתתפים חצי מצה ממצות אחרות.

מוסיפים מרור וחרוסת ויוצרים מעין כריך. אוכלים בהסבה.

זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהַלֵּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְנוֹ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָנָם:

הָיָה כּוֹרֵךְ מַצָּה וּמְרוֹר
וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקָנָם מֵה
שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִים
יֵאָכְלֵהוּ.

שולחן עורך

אוכלים סעודת חג בשמחה. יש שנוהגים לשלב בסעודת החג ביציים קשות.

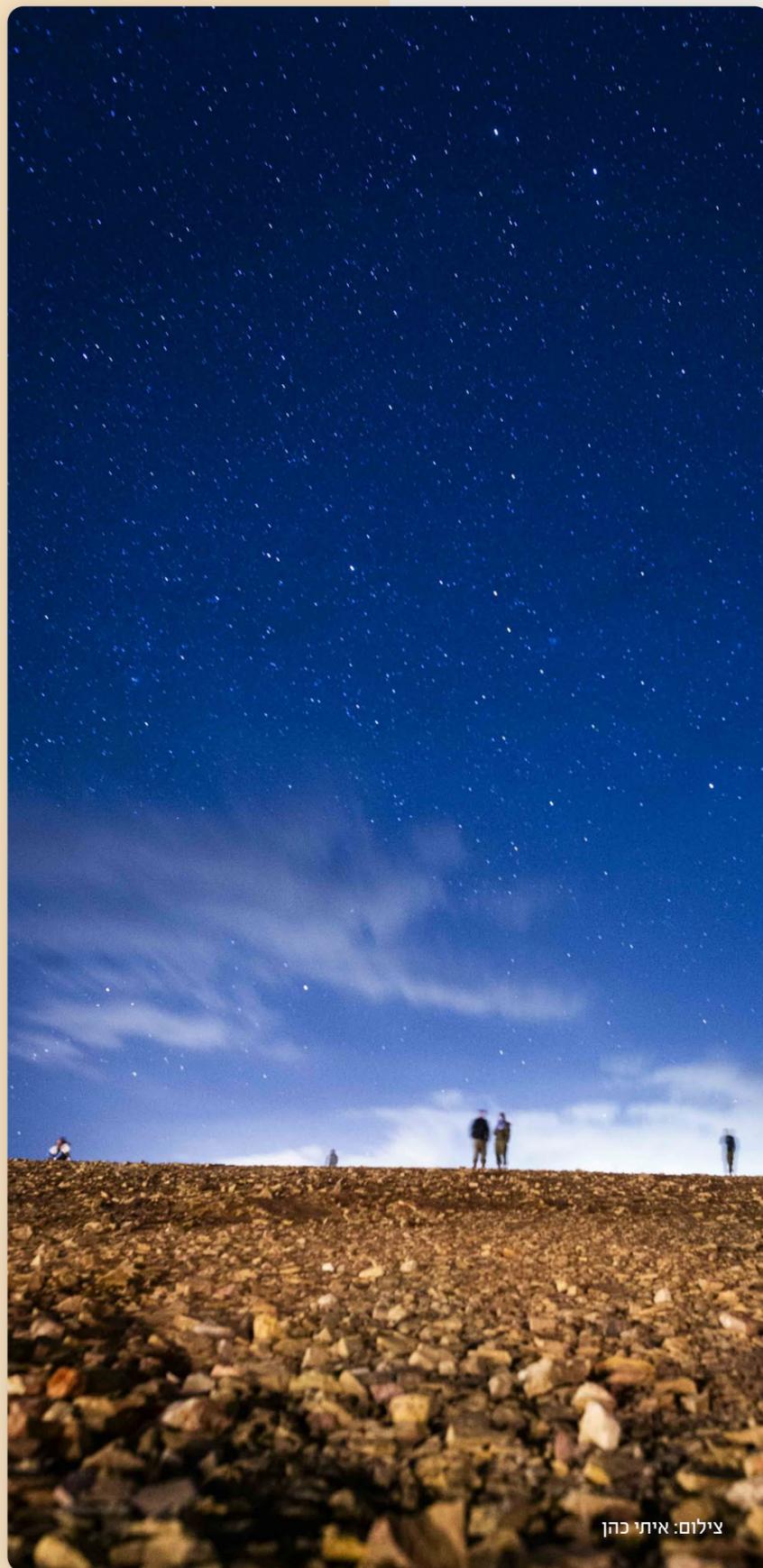
צפון

עורך הסדר לוקח את חצי המצה שהחבאנו לאפיקומן, ומחלק אותו לכל משתתפי הסדר יחד עם חצי מצה נוספת. יש נוהגים שכל אחד מהמשתתפים אוכל מצה שלמה. אוכלים בהסבה. לאחר אכילת האפיקומן אסור לאכול או לשתות (פרט לשתי כוסות מיץ הענבים הנותרות) עד עלות השחר. כשיש צורך מותר לשתות מים או שאר משקאות קלים ומשקאות שאינם משכרים (קפה וכדו') חיילים שעוסקים בפעילות מבצעית רשאים גם לאכול כשהדבר נדרש לטובת כשירותם.

כוס שלישיית ברך

מוזגים לכל אחד כוס מיץ ענבים. זו הכוס השלישית.

צילום: איתי כהן

מה נשתנה?

אז: חיילים כותבים הביתה מכתבים מהחזית

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, צילום: במחנה

היום: חיילים עושים "פייס-טיים" עם הבית

צילום: איתי כהן

ברכת המזון

נוסח עדות המזרח

נוסח אשכנז בכפולה הבאה

אברכה את אדני בכל עת תמיד תהלתו בפי: סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: תהלת אדני ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך זה מעתה ועד עולם הללויה: וידבר אלי זה השלחן אשר לפני אדני:

שלשה שאכלו יחדיו אומרים את הזימון:

המזמן אומר:

הב לן ונברך למלפא
עלאה קדישא.

המסובים עונים:

שמים.

המזמן אומר:

ברשות מלפא עלאה קדישא

(בשבת מוסיף: וברשות שבת מלפא)

וברשות יומא טבא קדישא וברשותכם, נברך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו.

המסובים עונים:

ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

המזמן אומר:

ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם

האל הן אותנו ואת העולם כלו בטובו, בחן בחסד ברוח וברחמים רבים, נתן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד, כי הוא אל ון ומפרנס לכל ושלחנו ערוף לכל, והתקין מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמי וברב חסדיו, פאמור:

פותח את ידך ומשביע לכל
חי רצון. ברוך אתה אדני
הן את הכל:

נודה לה אדני אלהינו,

על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ברית ותורה, חיים ומזון, על שהוצאתנו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל חקי רצונך שהודעתנו, ועל חיים שחוננתנו, ומזון שאתה ון ומפרנס אותנו.

ועל הכל אדני אלהינו
אנחנו מודים לה ומברכים
את שמה, פאמור:

ואכלת ושבעת וברכת את אדני אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך ברוך אתה אדני על הארץ ועל המזון.

רחם אדני אלהינו

עלינו ועל ישראל עמו, ועל ירושלים עירך ועל הר ציון משכן כבודך ועל היכלך ועל מעונך ועל דבירך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמה עליו. אבינו, רענו וזנונו פרנסנו כלכלנו הרויחנו, הרנח לנו מהרה מכל צרותינו, ונא אל תצריכנו אדני אלהינו ליד מתנות בשר ודם ולא לידי הלאותם, אלא לידך המלאה ורחבה, העשירה והפתוחה. יהי רצון, שלא נבוש בעולם הזה, ולא נכלם לעולם הבא, ומלכות בית דוד משיחה, תחזרנה למקומה במהרה בימינו.

בשבת מוסיפים:

רצה והחליצנו אדני אלהינו, במצותיך ובמצות יום השביעי, השבת הגדול והקדוש הזה, כי יום גדול וקדוש הוא מלפניך. נשבות בו וננוח בו ונתענג בו כמצות חקי רצונך. ואל תהי צרה ויגון ביום מנוחתנו, והראנו בנחמת ציון במהרה בימינו, כי אתה הוא בעל הנחמות. והגם שאכלנו ושתינו, חרבנו בידך הגדול והקדוש לא שכחנו. אל תשכחנו לגנח ואל תנחמנו לעד, כי אל מלך גדול וקדוש אתה.

אלהינו ואלהי אבותינו,
יעלה ויבא

ויגיע, ויראה וירצה וישמע, ויפקד ויזכר וזכוננו וזכרון אבותינו, וזרון ירושלים עירך, וזרון משיח בן דוד עבדך, וזרון כל עמך בית ישראל לפניך, לפליטה לטובה, לחן לחסד ולרחמים, לחיים טובים ולשלום, ביום חג המצות הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו. וזכרנו אדני אלהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, בדבר ישועה ורחמים. חוס וחנו וחסד ורחמים עלינו, והושיענו כי אליה עינינו, כי אל מלך חנו ורחום אתה.

ותבנה ירושלים עירך
במהרה בימינו.

ברוך אתה אדני בונה
ירושלים.

(ואומר בלחש: אמן).

ברוך אתה אדני אלהינו
מלך העולם,

האל אבינו, מלפנו, אדירנו, בוראנו, גואלנו, קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל, המלך הטוב והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא מטיב לנו הוא מטיב לנו הוא יטיב לנו, הוא גמלנו הוא גמלנו הוא יגמלנו לעד חן וחסד ורחמים ורנח והצלה וכל טוב

(השומעים עונים: אמן).

הרחמן הוא ישתבח על
כסא כבודו.

הרחמן הוא ישתבח בשמים
ובארץ.

הרחמן הוא ישתבח בנו
לדור דורים.

הרחמן הוא קרן
לעמו ירים.

הרחמן הוא יתפאר בנו
לנצח נצחים.

הרחמן הוא יפרנסנו
בכבוד ולא בכזוי, בנחת
ולא בצער.

הרחמן הוא יתן שלום
בינינו.

הרחמן הוא ישלח ברכה
רוחה והצלחה בכל
מעשה ידינו.

הרחמן הוא יצליח את
דרכינו.

הרחמן הוא ישפר על גלות
מהרה מעל צוארנו.

הרחמן הוא יוליכנו מהרה
קוממיות לארצנו.

הרחמן הוא ירפאנו רפואה
שלמה רפואת הנפש
ורפואת הגוף.

הרחמן הוא יפתח לנו את
ידו הרחבה.

הרחמן הוא יברך כל אחד

תם טירונים

טירונים ספטמבר 1963. צילום: ארכיון במחנה יש להם עוד כל כך הרבה נלמוד

רישע חסן נסראללה

תמונה באדיבות ויקיפדיה
לשעבר מזכ"ל חיזבאללה
חוסן במבצע "סדר חדש"

וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל
מִכַּל כָּל, כִּן יִבְרַךְ אוֹתָנוּ
יַחַד בְּרִכָּה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי
רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הַרְחֵם הוּא יִפְרֹשׁ עָלֵינוּ
סִפְת שְׁלוֹמוֹ.

בשבת מוסיפים:

הַרְחֵם הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם
שְׁכָלוּ שִׁפְת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
הָעוֹלָמִים.

הַרְחֵם הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוּ טוֹב.

הַרְחֵם הוּא יִשַׁע תּוֹרְתוֹ וְאֶהְיֶה בְּלִבָּנוּ,
וְתִהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבִלְתִּי נִחַטָּא, וְיִהְיֶה

כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם.

האורח מוסיף:

הַרְחֵם הוּא יִבְרַךְ אֶת
הַשְּׁלֵחַן הַזֶּה שְׁאֲכַלְנוּ עָלָיו,
וַיִּסְדֵּר בּוֹ כָּל מַעֲדָנֵי עוֹלָם
וְיִהְיֶה כְּשֶׁלְחָנוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם
אָבִינוּ, כָּל רַעֲב מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל
וְכָל צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה, וְאֵל
יַחֲסֵר מִמֶּנּוּ כָּל טוֹב לְעַד
וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, אָמֵן.

הַרְחֵם הוּא יִבְרַךְ אֶת בַּעַל
הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעוּדָה
הַזֹּאת, הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, בְּבָנִים שְׂיַחֲיוּ
וּבְנִכְסִים שְׂיִרְבוּ.

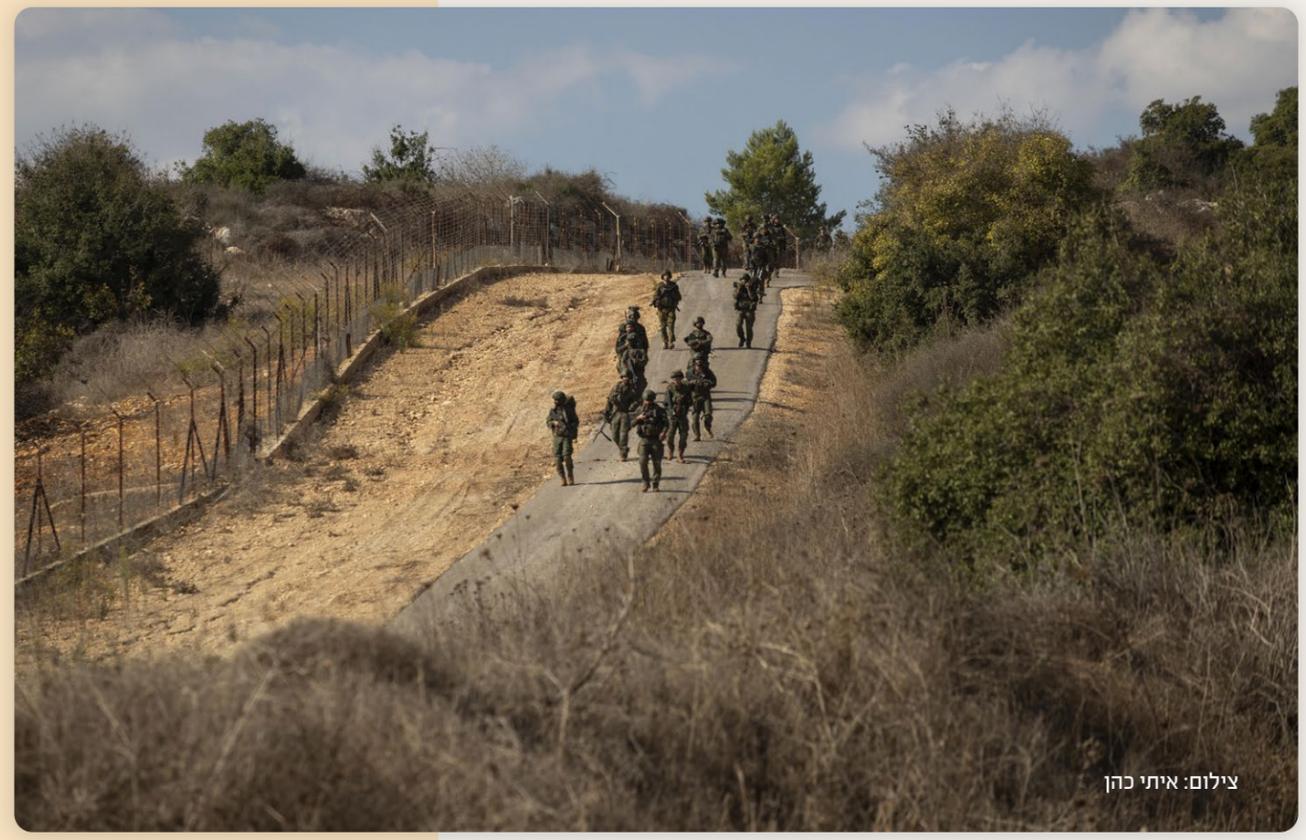
עֵשָׂה שָׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו,
הוּא בְּרַחֲמָיו
יַעֲשֵׂה
שָׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל
וְאָמְרוּ אָמֵן.

בְּרַךְ אֲדֹנָי חֵילוֹ וּפְעָלָיו תִּרְצֶה, וְיִהְיֶה נִכְסֵינוּ
וּנְכֻסֵינוּ מְצֻלְחִים וְקְרוּבִים לְעִיר, וְאֵל יִדְחַק
לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר חֲטָא וְהִרְהוּר
עוֹן, שֶׁשׁ וְשִׁמְחַ כָּל הַיָּמִים בְּעֹשֶׁר וְכָבוֹד,
מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, לֹא יָבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
יִכְלֵם לְעוֹלָם הַבָּא, אָמֵן כּוֹ יְהִי רְצוֹן.

הַרְחֵם הוּא יַחֲיֵינוּ וַיִּזְכְּנוּ
וְיִקְרַבְנוּ לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ
וְלִבְנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא.

מגדול ישועות מלכו

וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹר וּלְדוֹר עַד עוֹלָם.
כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ. וְדָרְשֵׁי אֲדֹנָי לֹא יִחַסְרוּ
כָּל טוֹב. נַעַר הֵייתִי גַם זָקֵנִי וְלֹא רָאִיתִי
צָדִיק נֶעְצֵב וְנִרְעַע מִבְּקֶשׁ לֶחֶם. כָּל הַיּוֹם
חוֹנֵן וּמְלֹוֹה וְנִרְעַע לְבָרְכָה. מִה שְׁאֲכַלְנוּ
יְהִי לְשִׁבְעָה, וּמִה שְׁשִׁיתֵנוּ יְהִי לְרִפּוּאָה,
וּמִה שְׁהוֹתֵרְנוּ יְהִי לְבָרְכָה, כְּדַכְתִּיב: וַיִּתֵּן
לְפָנֵיהֶם וַיֵּאָכְלוּ וַיִּוְתְּרוּ כְּדַבַּר אֲדֹנָי. בְּרוּכִים
אַתֶּם לְאֲדֹנָי עֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ. בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר
אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאֲדֹנָי וְיִהְיֶה אֲדֹנָי מְבֹטָחוֹ. אֲדֹנָי
עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן אֲדֹנָי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

צילום: איתי כהן

צילום: איתי כהן

שאינו יודע לישאול

צילום: איתי כהן
עד חתי?!

ברכת המזון

נוסח אשכנז

שיר המעלות בשוב אדני
את שיבת ציון היינו
כחלמים:

או ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה או יאמרו בגוים הגדיל אדני לעשות עם אלה: הגדיל אדני לעשות עמנו היינו שמחים: שובה אדני את שבינו כאפיקים בנגב: הורעים בדמעה ברנה יקצרו: הלוד ילך ובכה נשא משד הדרע בא יבא ברנה נשא אלמתי:

שלושה שאכלו יחדיו אומרים את הזימון:

המזמן אומר:

רבותי נברך.

המסובים עונים:

הי שם אדני מברך מעתה ועד עולם.

המזמן אומר:

הי שם אדני מברך מעתה ועד עולם. ברשות מרגן ורבתי נברך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו.

המסובים עונים:

ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

המזמן אומר:

ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

ברוך אתה אדני אלהינו
מלך העולם

הן את העולם כלו בטובו, בהן בחדס ובקממים, הוא נותן לחם לכל בשר, פי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד, בעבור שמו הגדול, פי הוא אל ון ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון לכל ברייתיו אשר ברא, כאמור: פותח את ידה ומשביע לכל חי רצון. ברוך אתה אדני הן את הכל.

נודה לה אדני אלהינו,

על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו אדני אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל ברייתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל חקיד שהודעתנו, ועל חיים הן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה ון ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

ועל הכל אדני אלהינו

אנחנו מודים לה ומברכים אותה, תברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד, כפתיב: ואכלת ושבעת וברכת את אדני אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לה. ברוך אתה אדני על הארץ ועל המזון.

רחם נא אדני אלהינו

על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עלינו. אלהינו, אבינו, רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרוחנו, והרוח לנו אדני אלהינו מקרה מכל צרותינו, ונא אל תצריכנו אדני אלהינו, לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם, פי אם לידך המלאה, הפתוחה, הקדושה ותרחה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

כשבת מוסיפים:

רצה והחליצנו אדני אלהינו

במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה, פי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולגות בו באהבה כמצות רצונך, ובצונך הגים לנו, אדני אלהינו, שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו, והראנו אדני אלהינו בנחמת ציון עירך ובבגן ירושלים עיר קדשה, פי אתה הוא בעל השועות ובעל הנחמות.

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגיע,

ויראה וירצה וישמע, ויפקד ויזכר ויזכורנו ויפקדוננו ויזכרנו אבותינו, ויזכרנו משיח בן דוד עבדך, ויזכרנו ירושלים עיר קדשה, ויזכרנו כל עמך בית ישראל, לפניה, לפלטה לטובה, לחן ולחסד ולרחמים, לחיים ולשלום ביום חג המצות הזה. זכרנו אדני אלהינו בו

לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים. ובדבר השועה ורחמים חוס וחנו ורחם עלינו והושיענו, פי אליך עינינו, פי אל מלך חנו ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקודש
במהרה בימינו.

ברוך אתה אדני בונה

ברחמי ירושלים. אמן.

ברוך אתה אדני אלהינו

מלך העולם,

האל, אבינו, מלכנו, אדירנו, בוראנו, גואלנו, יוצרנו, קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל, המלך הטוב והמטיב לכל, שפכל יום ויום הוא מטיב הוא מטיב הוא יטיב לנו, הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחו, הצלה והצלה, ברכה וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה, ורחמים וחסים ושלום וכל טוב, ומקל טוב לעולם אל יחסרנו.

הרחמן הוא ימלך עלינו

לעולם ועד.

הרחמן הוא יתברך בשמים

ובארץ.

הרחמן הוא ישתבח לדור

דורים, ויתפאר בנו לעד

ולגצח נצחים, ויתהדר בנו

לעד ולעולמי עולמים.

הרחמן הוא יפרנסנו

בכבוד.

הרחמן הוא ישבר עלנו

מעל צוארנו והוא יוליכנו

קוממיות לארצנו.

הרחמן הוא ישלח לנו

ברכה מרבה בפית הזה

ועל שלחן זה

שאכלנו עליו.

הרחמן הוא ישלח לנו את

אליהו הנביא זכור לטוב

ויבשר לנו בשורות טובות

ישועות ונחמות.

הרחמן הוא יברך את (אבי

מורי) בעל הפית הזה ואת

(אמי מורתי) בעלת הפית

הזה, אותם ואת ביתם ואת

זרעם ואת כל אשר להם

(בעל משפחה אומר: אותי

ואת אשתי ואת זרעי

ואת כל אשר לי), אותנו

ואת כל אשר לנו, כמו

שנתברכו אבותינו אברהם

יצחק ויעקב בכל מפל כל,

כן יברך אותנו כלנו יחד

בברכה שלמה, ונאמר אמן.

במרום ילמדו עליהם

ועלינו זכות שתהא

למשמרת שלום, ונשא

ברכה מאת אדני, וצדקה

מאלהי ישענו, ונמצא

חן ושכל טוב בעיני

אלהים ואדם.

מה נשתנה?

אז: חיילים כותבים הביתה מכתבים מהחזית

התמונה באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, צילום: במחנה

היום: חיילים עושים "פייס-טיים" עם הבית

צילום: איתי כהן

אחריו "הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו" (ולא את הפסוק עצמו).

הודו ליי כי טוב - כי לעולם חסדו.

לאמרנא ישראל - כי לעולם חסדו.

לאמרו נא בית אהרן - כי לעולם חסדו.

לאמרו נא יראי יי - כי לעולם חסדו.

מן המצר קראתי זה ענני במרחב זה: אדני לי לא אירא מה יעשה לי אדם: אדני לי בעוורי ואני אראה בשנאי: טוב לחסות באדני מבטח באדם: טוב לחסות באדני מבטח בנדיבים: כל גוים סבבוני בשם אדני כי אמילם: סבוני גם סבבוני בשם אדני כי אמילם: סבוני כדבורים העכו קאש קוצים בשם אדני כי אמילם: דחה דחיתני לנפל ואדני עזרני: עזי וזמרת זה ויהי לי לישועה: קול רנה וישועה באהלי צדיקים זמין אדני עשה חיל: זמין אדני רוממה זמין אדני עשה חיל: לא אמות כי אחיה ואספר מעשי זה: יסר יסרני זה ולמנת לא נתנני:

פתחו לי שערי צדק אבא כם אודה זה: זה השער לאדני צדיקים יבאו בו:

אודה כי עניתני ותהי-לי לישועה. אודה כי עניתני ותהי-לי לישועה.

אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

הלל

מסיימים את ההלל.

מוזגים לכל אחד כוס מיץ ענבים. זו הכוס הרביעית.

אומרים את החלק השני של ההלל כהמשך ההודאה על יציאת מצרים.

לא לנו, ה', לא לנו, כי- לשמך תן כבוד, על-חסדך על-אמתך.

למה לאמרו הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחו: ידיהם ולא ימישו רגליהם ולא יהלכו לא יגו בגרונם: כמוהם יהיו עשייהם כל אשר בטח בהם: ישראל בטח באדני עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו באדני עזרם ומגנם הוא: יראי אדני בטחו באדני עזרם ומגנם הוא:

ה' וכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן: יברך יראי ה' הקטנים עם הגדלים: יסוף ה' עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם לה' עשה שמים וארץ: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם: לא הפתים תללו זה ולא כל ירדי דומה: ואנחנו נברך זה מעתה ועד עולם הללו זה.

מה אשיב לה' כל תגמולהי עלי: כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא: נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני ה' המותה לחסידיו: אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לה אובח ובח תודה ובשם ה' אקרא: נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית ה' בתוככי ירושלם הללו זה.

הללו את אדני כל גוים שפחוהו כל האמים: כי גבר עלינו חסדו ואמת אדני לעולם הללויה:

אם יש שלשה אנשים או יותר, עורך הסדר אומר את הפסוק ("הודו..."), "יאמר נא...", "יאמרו נא..."), והשאר עונים

שפוך חמתך

מוזגים כוס של אליהו ופוחחים את הדלת:

ישפך חמתך אל-הגוים אשר לא ידעוך ועל-מומלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את-יעקב ואת-נוהו היטמו. ישפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם. תרדף באף ותשמידם מתחת שמי ה'.

בשבת מוסיפים:

הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

הרחמן הוא ינחילנו ליום שכלו טוב.

הרחמן הוא ינחילנו ליום שכלו טוב, ליום שכלו ארוך, יום שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, ויהיה חלקנו עמם.

מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם.

עשה שלום במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.

יראו את אדני קדשו כי אין מחסור ליראיו. כפירים רשו ורעבו ודשאי אדני לא יחסרו כל טוב. הודו לאדני כי טוב כי לעולם חסדו. פותח את דף ומשביע לכל חי רצון. ברוך הנבר אשר יבטח באדני ויהי אדני מבטחו. נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. אדני עז לעמו יתן אדני יברך את עמו בשלום.

מאת ה' הַיְתָה זאת היא נפלאות בעינינו.

מאת ה' הַיְתָה זאת היא נפלאות בעינינו.

זה-היום עשה ה'. נגילה ונשמחה בו.

זה-היום עשה ה'. נגילה ונשמחה בו.

אם יש שלשה אנשים, אומרים פסוק בפסוק:

אנא ה', הושיעה נא.

אנא ה', הושיעה נא. אנא ה', הצליחה נא. אנא ה', הצליחה נא.

ברוך הַבָּא בְּשֵׁם ה', ברכנוכם מבית ה'.

ברוך הַבָּא בְּשֵׁם ה', ברכנוכם מבית ה'.

אל ה' ויָאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בַּעֲבַתִּים עַד קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ.

אל ה' ויָאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בַּעֲבַתִּים עַד-קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ.

אלי אתה ואודך, אלהי - ארומך.

אלי אתה ואודך, אלהי - ארומך.

הודו לה' כִּי-טוֹב, כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

הודו לה' כִּי-טוֹב, כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

יהללוך ה' אלהינו כל מעשיך, וחסדיך צדיקים עושי רצונך, וכל עמך בית ישראל ברנה יודו

ויברכו, וישבחו ויפארו, וירוממו ויעריצו, ויקדישו וימליכו, את שמך, מלפנו. כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּחָה נָאָה לְזַמֵּר, כִּי מַעֲוָלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אַל.

הודו ליי כִּי-טוֹב - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

הודו לאלהי האלהים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

הודו לאדני האדנים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לעשה נפלאות גדולות לבדו - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לעשה השמים בתבונה - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לרוקע הארץ על-המים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לעשה אורים גדלים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

את-השמש לממשלת ביום - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

את-הירח וכוכבים לממשלות בלילה - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

למכה מצרים בכוריהם - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ויוצא ישראל מתוכם - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ביד חזקה ובורע נטויה - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לגור ים-סוף לגורים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

והעביר ישראל בתוכו - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ונער פרעה וחילו בני-סוף - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

למוליד עמו במדבר - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

למכה מלכים גדלים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ויהרג מלכים אדירים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

לסיון מלך האמרי - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ולעוג מלך הבשן - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ונמו ארצם לנחלה - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

נחלה לישראל עבדו - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

שבשפלנו וקר לנו - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

ויפרקנו מצרינו - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

נתנו לחם לכל-בשר - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

הודו לאל השמים - כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶד.

כוס רביעית נשמת כל חי

נוסח עדות המזרח

תברך את שמך אדני אלהינו ורוח כל בשר תפאור ותרומם וזכרך מלפנו תמיד, מן העולם ועד העולם אתה אל, ומבלעדך אין לנו מלך גואל ומושיע, פודה ומציל, ועונה ומרחם, בכל עת צרה וצוקה, אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה.

אלהי הראשונים והאחרונים, אלוה כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל בכל התשבחות, המנהיג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים.

ואדני אלהים אמת, לא יגום ולא יישן, המעורר לשנים והמקיץ נרדמים, מחיה מתים, ורופא חולים, פוקח עורים, וזוקף כפופים, המשיח אלמים, והמפענח געלמים, וליך לבדה אנחנו מודים.

ואלו פיננו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע ועינינו מאירות כשמש וכירח וידינו פרושות כנשרי שמים ורגלינו קלות כאילות,

אין אנחנו מספיקו להודות לך אדני אלהינו ולברך את שמך מלפנו על אחת מאלף

אלפי אלפים ורוב רבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עמנו ועם אבותינו. מלפנים ממצרים גאלתנו אדני אלהינו, מבית עבדים פדיתנו. ברעב ונתנו, ובשבע כלכלתנו, מחרב הצלתנו, מדבר מלשתנו, ומחלאים רעים ורבים דליתנו. עד הנה עזרנו רחמיה ולא עזבונו חסדיך. על כן אברים שפלתנו בננו, ורוח ונשמה שנפחת באפינו, ולשון אשר שמת בפינו, הן הם יודו ויברכו, וישבחו, ויפארו, את שמך מלפנו תמיד. כִּי כָל פֶּה לָךְ יוֹדָה, וְכָל לִשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּח, וְכָל עֵין לָךְ תִּצְפֶּה, וְכָל בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לִפְנֵיךְ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְהַלְבָבוֹת יִירְאוּךָ וְהַקְּרֹב וְהַקְּלִיֹּת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר כָּל עֲצַמְתֵי תַאמְרָנָה אֲדֹנָי מִי כְמוֹךָ מְצִיל עַנִּי מִחַזַק מִמֶּנּוּ, וְעַנִּי וְאֲבִיוֹן מִגִּזְלוֹ, שׁוֹעַת עֲנִיִּים אַתָּה תִּשְׁמָע, צַעֲקַת הַדָּל תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ. וְכַתּוּב רַגְנֵנוּ צַדִּיקִים בְּאֲדֹנָי לְיִשְׂרָאֵל נְאֻה תְהִלָּה.

כפי ישרים תתרום, ובשפתי צדיקים תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרב קדושים תתהלל.

במקהלות רבבות עמך בית ישראל, שכן חובת כל היצורים לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו להודות, להלל, לשבח, לפאור, לרומם, להדר, ולנצח, על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך.

ובכן, ישתבח שמך לעד מלפנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ, כִּי לָךְ נָאָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לַעֲוֹלָם וָעַד. שִׁיר וְשִׁבְחָה, הִלַּל וְזַמְרָה, עוֹ, וּמְשִׁלָּה, נְצַח, גְּדוּלָה, גְּבוּרָה, תְהִלָּה, וְתִפְאָרֶת, קְדוּשָׁה, וּמְלָכוּת, בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, וּמַעֲוָלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אַל.

ברוך אתה מלך גדול ומהלל בתשבחות אל ההודאות, אדון הנפלאות, בורא כל הנשמות, רבון כל המעשים, הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים אמן.

רישע בשאר אל אסד

תמונה באדיבות ויקיפדיה
לשעבר נשיא סוריה
בגלות ברוסיה

רישע פרעה

לשעבר חנך מצרים
עברנו אותו, נעבור גם את זה

נְשִׁימַת כָּל חַי

נוסח אשכנז

תִּכְרַח אֶת שְׁמֵךְ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר תִּפָּאֵר וְתִרְוַמֵם וְכִרְחַף מִלְּפָנֶיךָ תִּמְיֵד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֲתָה אֵל, וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרִיחַ וְעוֹנֶה וּמִרְחַם בְּכָל עַת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֵלָּא אֲתָה.

אלהי הראשונים

וְהֶאֱחָרוּנִים, אֱלֹהֵי כָל
בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת,
הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת,
הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד
וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים,
וְאֲדֹנָי עַר, הֵנָּה לֹא יָנוּם
וְלֹא יִישָׁן.

המעורר ישנים והמקיץ נרדמים, המשיח אלקים והמתיר אסורים, והסומך נופלים והזוקף כפופים, והמפענח נעלמים, ולך לבדך אנחנו מודים. ואלו פיננו מלא שירה כים, ולשוננו רנה פהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות, אין אנחנו מספיקים להודות לך, אדני אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך את שמך, מלכנו, על אחת מאלפי אלפי אלקים ורפי רבבות פעמים הטובות, נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו.

מִלְּפָנִים מִמְּצָרִים גְּאֻלְתָּנוּ,
אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב
זַנְתָּנוּ, וּבְשָׂבַע כָּלִפְלַתָּנוּ,
מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדְּבַר
מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים
וּרְפִים וּנְאֻמָּנִים דִּלִּיתָנוּ.

עד הנה עזרנו רחמיה, ולא עזבונו חסדיך אדני אלהינו, ואל תשנו אדני אלהינו

לנצח. על פו אברים שפלטת בנו, ורוח ונשמה שנפחת באפנו, ולשון אשר שמת בפינו, הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו תמיד. כי כל פה לך יודה, וכל לשון לך תשבוע, וכל עין לך תצפה, וכל כרף לך תכרע, וכל קומה לפניך תשתחוה, וכל הלכות יראוך, וכל קרב וכליות זמרו לשמך, כדבר שכתוב: כל עצמתי תאמרנה אדני מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביו מגולו.

שוֹעַת עֲנִיִּים אֲתָה תִשְׁמַע, צַעֲקַת הַדָּל תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ.

מי ידמה לך ומי ישנה לך ומי יערה לך, האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון קונה שמים וארץ. נהלך ונשבחך ונפאריך ונברך את שם קדשך, כאמור: לדוד ברכי נפשי את אדני וכל קרבי את שם קדשו. האל בתעצמות עזה, הגדול בכבוד שמך, הגבור לנצח, והנורא בנוראותיה, המלך היושב על כסא רם ונשא, שוכן עד, מרום וקדוש שמו. וכתוב: רננו צדיקים באדני לשרים נאווה תהלה. בפי ישרים תתרומים, ובשפתי צדיקים תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרוב קדושים תתהלל.

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלכנו בכל דור ודור. שכן חובת כל היצורים, לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו, להודות להלל לשבח, לפאר לרומם להדר ולנצח, לברך לעלה ולקלס, על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך.

וּבְכֹן יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלְּפָנֶיךָ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

כי לך נאה, אדני אלהינו ואלהי אבותינו, שיר ושבחה, הלל וזמרה, עז ומשלה, נצח, גדלה וגבורה, תהלה ותפארת, קדשה ומלכות, ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש, ומעולם ועד עולם אתה אל ברוך אתה אדני, אל מלך גדול ומהלל בתשבחות, אל ההודאות, אדון הנפלאות, בורא כל הנשמות, רבון כל המעשים, הבוחר בשרי זמרה, מלך, יחיד, אל, חי העולמים.

למנהג האשכנזים מברכים ברכת בורא פרי הגפן, הספרדים אינם מברכים שותים בהסבה.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

נְרָצָה

חסל סדור פסח כהלכתו ככל משפטו וחקתו. כאשר וכינו לסדר אותו, כן נזכה לעשותו. וך שוכן מעונה, קומם קהל מי מנה, קרב נהל נטעי כנה, פדוים לציון ברנה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה!

תם הסדר.

צילום: איתי כהן

וַיְבָנוּ וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

אז רב נסים הפלאת
בלילה.
בראש אשמורות זה
הלילה.
גר צדק נצחתו פנחלק
לו לילה.
ויהי בחצי הלילה.
דנת מלך גרר בחלום
הלילה.
הפחדת ארמי באמש לילה.
וישר ישראל למלאך ויוכל
לו לילה.
ויהי בחצי הלילה.
זרע בכורי פתרוס מחצת
בחצי הלילה.
חילם לא מצאו בקומם
בלילה.
טיסת נגיד חרשת סלית
בכוכבי לילה.
ויהי בחצי הלילה.

יצץ מחרף לנופה אווי
הובשת פגריו בלילה.
פרע בל ומצבו
באישון לילה.
לאיש חמודות נגלה רז
חזות לילה.
ויהי בחצי הלילה.
משתפר בכלי קדש נהרג בו
בלילה.
נושע מבור אריות פותר
בעתותי לילה.
שנאה נטר אנגי וכתב
ספרים בלילה.
ויהי בחצי הלילה.
עוררת נצחך עליו בנדד
שנת לילה.
פורה תדרוף לשומר מה
מלילה.
צרח פשומר ושח אתא בקר
וגם לילה.
ויהי בחצי הלילה.
קרוב יום אשר הוא לא יום
ולא לילה.

רם הודע פי לך יום אף
לך לילה.
שומרים הפקד לעירך כל
היום וכל הלילה.
תאיר כאור יום
חשכת לילה.
וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

כִּי לֹא נֶאֱמַר כִּי לֹא יֵאָה.

כִּי לֹא נֶאֱמַר כִּי לֹא יֵאָה

אֲדִיר בְּמִלּוּכָה, בְּחֹזֶר כַּהֲלָכָה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
דגול במלוכה, הדור
כהלכה, ותיקיו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
זפאי במלוכה, חסין
כהלכה, טפסריו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
יחיד במלוכה, כפיר

כהלכה, למודיו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
מרום במלוכה, נורא
כהלכה, סביביו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
עניו במלוכה, פודה
כהלכה, צדיקיו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
קדוש במלוכה, רחום
כהלכה, שנאניו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.
כי לו נאם כי לו יאה.
תקיף במלוכה, תומך
כהלכה, תמימיו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף
לך, לך אדני הממלכה.

כִּי לֹא נֶאֱמַר כִּי לֹא יֵאָה.

אדיר הוא

אדיר הוא
יבנה ביתו
בקרוב.

במהרה, במהרה, בְּמִינּוּ,
בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

בחור הוא גדול הוא דגול
הוא יבנה ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בְּמִינּוּ,
בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

הדור הוא ותיק הוא זכאי
הוא יבנה ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בְּמִינּוּ,
בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

חסיד הוא טהור הוא יחיד
הוא יבנה ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בְּמִינּוּ,
בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

כפיר הוא למוד הוא מלך
הוא יבנה ביתו בקרוב.

במהרה, במהרה, בְּמִינּוּ,
בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

נאור הוא סגיב הוא עזוז
הוא פודה הוא צדיק הוא
יבנה ביתו בקרוב. במהרה,
במהרה, בְּמִינּוּ, בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

קדוש הוא רחום הוא שדי
הוא תקיף הוא יבנה ביתו
בקרוב. במהרה, במהרה,
בְּמִינּוּ, בְּקֶרֶב.

אל בנה, אל בנה, בנה
ביתך בקרוב.

ואמרתם זבח פסח

בחוץ לארץ נהגו לאמר פיוט זה בלילה
השני של פסח

ובכן,
ואמרתם
זבח פסח

אמץ גבורותיך הפלאה
בפסח

בראש כל מועדות
נשאת פסח

גלית לאזרחי חצות
ליל פסח

ואמרתם זבח פסח

דלתיו דפקת כחם
היום בפסח

הסעיד נוצצים עגות
מצות בפסח

ואל הבקר רץ זכר לשור
ערך פסח

ואמרתם זבח פסח

זועמו סדומים ולוהטו
באש בפסח

חלץ לוט מהם ומצות אפה

בְּקֶזַע פֶּסַח

טאטאת אדמת מר ונר

בְּעֶבְרָה בִּפְסַח

ואמרתם זבח פסח

זה ראש כל און מחצת

בליל שמור פסח

כפיר על בן בכור פסחת

בדם פסח

לבלתי תת משחית לבא

בפתחי בפסח

ואמרתם זבח פסח

מסגרת סגרה

בעתותי פסח

נשמדה מדין בצליל שעורי

עמר פסח

שרפו משמני פול ולוד

ביקד יקד פסח

ואמרתם זבח פסח

עוד היום בנב לעמד עד

געה עונת פסח

פס יד כתבה לקצקע

צול בפסח

צפה הצפית ערה

השלחן בפסח

ואמרתם זבח פסח

קהל כנסה הדסה לשלש

צום בפסח

ראש מבית רשע מחצת

בעץ חמשים בפסח

שתי אלה רגע תביא

לעוצית בפסח

תעז ידה ותרום מינה

כליל התקדש חג פסח

ואמרתם זבח פסח

כוחות צה"ל פורצים לעיר דאמור בלבנון, יוני 1982.
צילום: מיכאל צרפתי, ארכיון "במחנה"

